

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження місцевих політик і програм з питань соціального захисту населення, зокрема внутрішньо переміщених осіб

Золотоніська районна державна адміністрація
Черкаська область

2024

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	4
<i>Інформація щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	4
<i>Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	5
<i>Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм підтримки ВПО відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.....</i>	6
<i>Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.....</i>	8
<i>Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих нормативно-правових актів.....</i>	9
<i>Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів.....</i>	9
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	10
Рекомендації.....	10

Терміни та скорочення

ВПО — внутрішньо переміщені особи
НПА — нормативно-правовий акт
ОМС — органи місцевого самоврядування
РДА — районна державна адміністрація
ОВА — обласна військова адміністрація

Вступ

У межах проєкту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» спільно з Радою з питань ВПО при Золотоніській РДА провели дослідження місцевих політик у сфері соціального захисту населення, які реалізуються в Золотоніському районі.

В умовах війни Російської Федерації проти України органи державної влади та ОМС області вживають необхідні заходи, спрямовані на забезпечення потреб ВПО, дотримання їхніх прав і свобод під час переселення до регіону. Серед пріоритетних питань — допомога під час евакуації (переїзду) до місць тимчасового та постійного поселення; допомога у розміщенні на території області евакуйованих людей з районів бойових дій та тимчасово окупованих територій; соціальне забезпечення населення; надання гуманітарної допомоги за місцем тимчасового проживання; сприяння адаптації на новому місці проживання.

Проведення моніторингу дало змогу оцінити сильні та слабкі сторони політики щодо соціальної підтримки населення. Воно може стати основою розроблення і впровадження подальших змін при визначенні пріоритетних заходів, спрямованих на соціальну підтримку, зокрема з урахуванням інтересів ВПО.

У складі Золотоніського району — 11 територіальних громад. Станом на 20.05.2024 на території Золотоніського району зареєстровані 19 505 ВПО, зокрема 1257 дітей до 18 років, 126 людей з інвалідністю, 810 пенсіонерів, 4 багатодітні сім'ї.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм і політик у сфері соціального захисту ВПО, а саме виявлення сильних сторін, слабких місць, можливостей для поліпшення якості надання соціальної підтримки ВПО, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг, а також забезпечення справедливого, інклюзивного та з урахуванням життєвих обставин підходу до задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми у сфері соціального захисту Золотоніської районної державної адміністрації, спрямовані на ВПО, з акцентом на аналіз механізмів урахування і дотримання їхніх прав та законних інтересів.

Предмет дослідження

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, обласні цільові програми підтримки ВПО.
- Проєкти програм, планів заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення, зокрема ВПО.
- Чинні НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.
- Чинні НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, надання додаткових гарантій та пільг.
- Звіти з виконання місцевих програм/заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення та ВПО.
- Інші акти і документи (та їх проєкти), що прямо чи опосередковано спрямовані на захист прав та інтересів чи підтримку ВПО.

Завдання дослідження

- Проаналізувати обласні цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, зокрема щодо включення до них ВПО та врахування їхніх потреб.

- Проаналізувати обласні цільові програми (проекти програм, заходів) підтримки ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав і законних інтересів.
- Визначити, чи забезпечується виконання заходів обласних цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.
- Проаналізувати обласні НПА, спрямовані на соціальний захист населення, надання додаткових соціальних гарантій та пільг, зокрема щодо включення до них ВПО і врахування їхніх потреб.
- Проаналізувати обласні НПА, спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав і законних інтересів.
- Виявити у цільових програмах і НПА недоліки у дотриманні прав ВПО, врахуванні їхніх потреб та законних інтересів.
- Визначити потреби у внесенні змін до цільових програм і НПА з метою включення до них ВПО, врахування їхніх потреб та законних інтересів.
- Напрацювати рекомендації для органів виконавчої влади та ОМС щодо внесення змін і доповнень до чинних місцевих програм та НПА, розроблення нових для подальшого їх використання Радою з питань ВПО під час проведення адвокаційних кампаній.

Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Інформація щодо аналізу відкритих джерел

Офіційні сайти [Золотоніської районної ради](#) та [Золотоніської РДА](#) містять частину необхідної інформації про програми та інші НПА, спрямовані на соціальну підтримку населення Золотоніського району.

Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел

Область / населений пункт, громада	Назва місцевого органу влади або інституції соціального захисту населення, посилання на сайт	Чи є на сайті окремий розділ щодо ВПО (так/ні)	Чи є на сайті окремий розділ щодо програм соціального захисту		Чи є на сайті окремий розділ щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги		Доступність інформації щодо програм соціального захисту населення та ВПО		Доступність інформації щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги населенню та ВПО	
			Населення (так/ні)	ВПО (так/ні)	Населення (так/ні)	ВПО (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна	Можливо завантажити (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна	Можливо завантажити (так/ні)
Черкаська обл., Золотоніський р-н	Золотоніська районна рада zol-rayrada.gov.ua	Ні	Так	Ні	Так	Ні	Середня	Ні	Середня	Ні

Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами

Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Золотоніської міської ради від 23.10.2023 № 35-9/VIII).

Програма соціальної підтримки ветеранів війни і праці, осіб з інвалідністю, учасників антитерористичної операції/операції Об'єднаних сил, осіб, які під час військового стану брали участь у захисті територіальної цілісності та державного суверенітету України у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, малозабезпечених, соціально незахищених сімей та внутрішньо переміщених осіб Золотоніської міської територіальної громади «Гурбота» на 2024 рік (затверджена Рішенням Золотоніської міської ради від 24.11.2023 № 37-13/VIII).

В межах Програми через Центр надання соціальних послуг і в 2023 році надавалась натуральна допомога у вигляді продуктових наборів, окремі категорії населення Золотоніської МТГ забезпечувались деревним паливом. Так, протягом 2023 року було видано понад 5000 продуктових наборів на загальну суму понад 2 000 000,00 грн; 48 сімей ВПО забезпечено дровами (5 складометрів дров на кожну сім'ю).

Програма фінансування видатків на компенсаційні витрати на пільговий проїзд автомобільним транспортом загального користування на приміських маршрутах окремим категоріям громадян Гельмязівської сільської ради на 2022–2024 роки (затверджена Рішенням Гельмязівської сільської ради від 23.03.2023 № 33-05/VIII).

Відповідно до Додатка до Програми, ВПО, які зареєстровані та проживають на території Гельмязівської громади, мають право користуватися пільговим проїздом. У 2023 році пільговим проїздом скористалися 53 людини на суму 14 840,00 грн.

Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Шрамківської сільської ради від 22.09.2023 № 34-2/УІІІ). Програма визначає загальні принципи, головні напрями та основний зміст підтримки ВПО. Спрямована на забезпечити реалізацію конституційних прав громадян та їхній захист.

Основні завдання Програми:

- Зниження рівня соціальної напруженості в суспільстві.
- Сприяння інтеграції та соціальній адаптації ВПО за новим місцем проживання.
- Допомога у забезпеченні створення належних умов для життєдіяльності, прав та реалізації потенціалу ВПО.
- Забезпечення соціальної, медичної, психологічної та матеріальної підтримки.

Цільова програма забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Шрамківської сільської ради від 21.12.2023 № 17-5/VIII).

Програма соціального захисту населення «Турбота» на 2024–2026 роки (затверджена Рішенням Гельмязівської сільської ради від 21.12.2023 № 47-03/VIII).

Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Новодмитрівської сільської ради від 13.10.2023 № 46-19/VIII).

В межах реалізації Програми для облаштування місць тимчасового проживання ВПО, оплату комунальних послуг, закупівлю палива у 2023 році використано кошти у сумі 449 900,00 грн.

У Черкаській області діють обласні програми підтримки ВПО та інших людей, які постраждали внаслідок війни Російської Федерації проти України, а саме:

- Обласна комплексна програма «Турбота» на 2021–2027 роки (затверджена Рішенням Черкаської обласної ради від 24.12.2020 № 4-5/VIII).
- Обласна комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Черкаської обласної ради від 18.08.2023 № 20-10/VIII).

Ця Програма розроблена з метою підвищення рівня соціального захисту окремих категорій населення області: людей з інвалідністю, людей похилого віку, малозабезпечених, багатодітних сімей, сімей ВПО, учасниць та учасників бойових дій, членів сімей загиблих,

постраждалих учасниць та учасників Революції гідності, людей, які постраждали від торгівлі людьми та насильства.

Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг

Розпорядженням Черкаської ОВА від 12.09.2022 № 345 (із змінами, внесеними Розпорядженням від 03.02.2023 № 59) створено міжвідомчий координаційний штаб щодо дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб в Черкаській області.

Координаційні штаби щодо дотримання прав, свобод та законних інтересів ВПО створені і в районних військових адміністраціях. ОМС також рекомендовано створити відповідні штаби, спрямовані на забезпечення прав ВПО.

Розпорядженням голови Черкаської ОВА від 19.09.2023 № 538 створено Координаційну раду з питань внутрішньо переміщених осіб при Черкаській обласній державній адміністрації, затверджено її склад. Вже відбулося 5 засідань Ради з питань ВПО.

Наразі також створено 4 Ради з питань ВПО при районних військових адміністраціях, 15 — при територіальних громадах області. ОМС області питання створення консультативних органів у форматі координаційних рад з питань ВПО вирішують індивідуально залежно від низки факторів, які характеризують внутрішнє переміщення до тергромади (кількість ВПО, наявність чинних громадських організацій певного спрямування, наявність проблем з інтеграцією ВПО у громаді тощо).

Громадські організації соціального спрямування беруть активну участь у житті громади, сприяють вирішенню нагальних проблем людей з інвалідністю, співпрацюють з підприємствами, установами, іншими громадськими організаціями для вирішення соціально-побутових питань людей з інвалідністю, ВПО, ветеранок і ветеранів війни, питань безперешкодного доступу для маломобільних груп населення, залучення людей з інвалідністю до участі у спільних заходах.

Розпорядженням Черкаської ОВА від 02.06.2023 № 286 утворено координаційний центр підтримки цивільного населення при Черкаській обласній державній адміністрації, до складу якого входять інститути громадянського суспільства, що опікуються підтримкою ВПО. Також серед основних завдань координаційного центру — участь ВПО у процесі

ухвалення рішень місцевими органами виконавчої влади та ОМС, зокрема у діяльності консультативно-дорадчих органів.

Такі центри створено також при районних військових адміністраціях та у 65 територіальних громадах.

**Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих
нормативно-правових актів**

<i>Область / населений пункт, громада</i>	<i>Всього НПА (зокрема проєктів НПА)</i>		<i>З них за тематикою</i>				
	<i>Місцеві програми</i>	<i>Місцеві НПА щодо надання додаткових пільг, соціальних гарантій тощо</i>	<i>Програми щодо підтримки населення</i>	<i>Програми щодо підтримки ВПО</i>	<i>НПА, спрямовані на додаткову підтримку населення</i>	<i>НПА, спрямовані на додаткову підтримку ВПО</i>	<i>Проєкти НПА щодо підтримки ВПО</i>
Черкаська обл., Золотоніський р-н	7	9	7	0	7	2	0

**Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих
нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб
та інтересів**

<i>Область / населений пункт, громада</i>	<i>Програми та НПА щодо підтримки населення</i>			<i>Програми (зокрема проєкти) та НПА щодо підтримки ВПО</i>	
	<i>Всього</i>	<i>З них містять заходи та положення щодо підтримки ВПО</i>	<i>З них потребують внесення змін або доповнень</i>	<i>Всього</i>	<i>З них потребують внесення змін або доповнень</i>
Черкаська обл., Золотоніський р-н	3	3	2	2	3

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Під час проведення моніторингу було проаналізовано п'ять обласних програм і три НПА щодо надання додаткових пільг, соціальних гарантій тощо. За результатами моніторингу можна дійти висновку про широкий перелік заходів, спрямованих на соціальну підтримку людей, які проживають на території Черкаської області.

У більшості програм наявні заходи, які спрямовані й на підтримку людей з-поміж ВПО. Основною програмою, в межах якої здійснюється надання соціальної підтримки населенню, є Обласна комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Черкаської обласної ради від 18.08.2023 № 20-10/VIII). Надання більшості видів допомог за цією Програмою регулюється окремими порядками. Але через відсутність у більшості з них чітко визначеного права людей з-поміж ВПО на отримання допомоги може виникати двозначне тлумачення, що створюватиме додаткові труднощі.

Одночасно варто відмітити, що Черкаська ОВА, зокрема Департамент соціального захисту Черкаської ОВА, за рахунок власних ресурсів, а також залучення допомоги благодійних і громадських організацій сприяє покращенню побуту ВПО, які проживають на території області.

Рекомендації

1. Для усунення перешкод в отриманні послуг, пільг, допомог окремими категоріями населення, зокрема ВПО, внести зміни до відповідних обласних цільових програм, а також до обласних НПА, які визначають порядок надання послуг, пільг, допомог, компенсацій окремим категоріям населення.
2. З метою забезпечення відповідності положень місцевих НПА чинному законодавству щодо ВПО внести відповідні зміни, спрямовані на включення ВПО до переліку категорій громадян, які мають право на отримання послуг, пільг та допомог окремим категоріям населення.
3. Для посилення соціального захисту ВПО переглянути зміст чинних обласних цільових програм і передбачити відповідні заходи, спрямовані на підтримку ВПО.

4. Розглянути питання щодо повного або частково звільнення ВПО від сплати адміністративних послуг за виготовлення паспортів. Адже багато хто втрачає документи під час евакуації та не має фінансової можливості відновити їх. Зменшення або звільнення від сплати не призведе до значних фінансових втрат громади, але продемонструє повне розуміння громадою ситуації, її залученість до процесу вирішення проблем ВПО, особливо новоприбулих.
5. Долучати до розроблення обласних програм чи інших НПА представників з числа членів Ради з питань ВПО при Черкаській обласній державній адміністрації та Золотоніській РДА.

Чинна редакція заходу програми / положення НПА	Запропонована редакція заходу програми / положення НПА	Результат запропонованих змін та/або доповнень
<i>Програма фінансування видатків на компенсаційні витрати на пільговий проїзд автомобільним транспортом загального користування на приміських маршрутах окремим категоріям громадян Гельмязівської сільської ради на 2022–2024 роки (затверджена Рішенням Гельмязівської сільської ради від 23.03.2023 № 33-05/VIII)</i>		
Не містить даних норм	Розділ IV (доповнити та визначити ВПО як соціально незахищену категорію) <i>...зокрема люди з-поміж ВПО, які зареєстровані в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та перебувають на території тергромади.</i>	Розділ IV (доповнити та визначити ВПО як соціально незахищену категорію) <i>...зокрема люди з-поміж ВПО, які зареєстровані в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та перебувають на території тергромади.</i>
<i>Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Шрамківської сільської ради від 22.09.2023 № 34-2/УІІІ)</i>		
III. Мета Програми Основною метою Програми є: – зменшення соціальної напруги серед ВПО	III. Мета Програми Основною метою Програми є: – зменшення соціальної напруги серед ВПО у зв'язку	III. Мета Програми Основною метою Програми є: – зменшення соціальної напруги серед ВПО у зв'язку

<p>у зв'язку зі складністю соціально-економічних проблем, з якими вони зіштовхуються;</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення соціальної, фізичної, медичної, психофізіологічної та матеріальної підтримки ВПО; – забезпечення належних умов життєдіяльності, вирішення питання забезпечення тимчасовим або соціальним житлом; – надання ВПО грошової допомоги як таким, що потрапили у складні життєві обставини; – сприяння у працевлаштуванні тощо. 	<p>зі складністю соціально-економічних проблем, з якими вони зіштовхуються;</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення соціальної, фізичної, медичної, психофізіологічної та матеріальної підтримки ВПО; – забезпечення належних умов життєдіяльності, вирішення питання забезпечення тимчасовим або соціальним житлом; – надання ВПО грошової допомоги як таким, що потрапили у складні життєві обставини; – <i>проведення капітальних ремонтів, реконструкція об'єктів, які можуть бути віднесені до фонду тимчасового проживання ВПО, відповідно до Постанови КМУ від 29.04.2022 № 495;</i> – сприяння у працевлаштуванні тощо. 	<p>зі складністю соціально-економічних проблем, з якими вони зіштовхуються;</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення соціальної, фізичної, медичної, психофізіологічної та матеріальної підтримки ВПО; – забезпечення належних умов життєдіяльності, вирішення питання забезпечення тимчасовим або соціальним житлом; – надання ВПО грошової допомоги як таким, що потрапили у складні життєві обставини; – <i>проведення капітальних ремонтів, реконструкція об'єктів, які можуть бути віднесені до фонду тимчасового проживання ВПО, відповідно до Постанови КМУ від 29.04.2022 № 495;</i> – сприяння у працевлаштуванні тощо.
<p><i>Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Новодмитрівської сільської ради від 13.10.2023 № 46-19/VIII)</i></p>		
<p>III. Мета програми Основною метою Програми є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зменшення соціальної напруги серед ВПО у зв'язку зі складністю соціально-економічних 	<p>III. Мета Програми Основною метою Програми є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зменшення соціальної напруги серед ВПО у зв'язку зі складністю соціально-економічних 	<p>III. Мета Програми Основною метою Програми є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зменшення соціальної напруги серед ВПО у зв'язку зі складністю соціально-економічних

<p>проблем, з якими вони зіштовхуються; – забезпечення соціальної, фізичної, медичної, психофізіологічної та матеріальної підтримки ВПО; – забезпечення належних умов життєдіяльності, вирішення питання забезпечення тимчасовим або соціальним житлом; – надання ВПО грошової допомоги як таким, що потрапили у складні життєві обставини; – сприяння у працевлаштуванні тощо.</p>	<p>проблем, з якими вони зіштовхуються; – забезпечення соціальної, фізичної, медичної, психофізіологічної та матеріальної підтримки ВПО; – забезпечення належних умов життєдіяльності, вирішення питання забезпечення тимчасовим або соціальним житлом; – надання ВПО грошової допомоги як таким, що потрапили у складні життєві обставини; – проведення капітальних ремонтів, реконструкція об’єктів, які можуть бути віднесені до фонду тимчасового проживання ВПО, відповідно до Постанови КМУ від 29.04.2022 № 495; – сприяння у працевлаштуванні тощо.</p>	<p>проблем, з якими вони зіштовхуються; – забезпечення соціальної, фізичної, медичної, психофізіологічної та матеріальної підтримки ВПО; – забезпечення належних умов життєдіяльності, вирішення питання забезпечення тимчасовим або соціальним житлом; – надання ВПО грошової допомоги як таким, що потрапили у складні життєві обставини; – проведення капітальних ремонтів, реконструкція об’єктів, які можуть бути віднесені до фонду тимчасового проживання ВПО, відповідно до Постанови КМУ від 29.04.2022 № 495; – сприяння у працевлаштуванні тощо.</p>
---	---	---

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізаційний Суппорт Сервісес”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоб слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:

<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:

info@radnyk.org

FACEBOOK:

[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:

[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:

[@SSS_Ukraine](https://www.t.me/SSS_Ukraine)

TWITTER:

[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/SSS_Ukraine)